

HATET TILL HEMLIGHETEN

Vi måste ytterligare framhålla en punkt, som vi tidigare berört endast i förbigående: det är vad man kunde kalla tendensen till ”popularisering” (och ordet ”popularisering” är ytterligare ett av dem som är särskilt betecknande för den moderna mentaliteten), det vill säga detta anspråk att lägga allt ”inom allas räckhåll”, vilket vi redan angivit såsom en konsekvens av de ”demokratiska” uppfattningarna och vilket i det hela taget handlar om att sänka kunskapen ner till de lägsta intelligensernas nivå. Det torde inte vara alltför svårt att visa de många slags vanskligheter som allmänt sett är förbundna med det obetänksamma spridandet av en undervisning, som man strävar att jämnt fördela till alla i likadana former och med likadana metoder. Detta kan, som vi redan sagt, leda endast till ett slags utjämning nedåt: i denna liksom överallt annars offras kvaliteten för kvantiteten. Den profana undervisning det handlar om står för övrigt i det hela taget inte för någon kunskap i den verkliga betydelsen av ordet ”kunskap” och innehåller absolut icke något av aldrig så litet djupare slag. Men frånsatt dess obetydlighet och verkningslöshet är det, som verkligen gör den skadlig, främst att den låter sig framstå som något den icke är, att den tenderar att förneka allt som övergår den och att den sålunda kväver alla möjligheter som sammanhänger med ett högre område. Det kan rent av tyckas att den gör detta uttryckligen för detta ändamål, ty den moderna ”likriktningen” medför nödvändigtvis hatet till allt högre.

Än mer förvånande är att somliga i vår tid tror sig kunna framlägga traditionella läror och därvid taga just denna profana undervisning till ett slags förebild och utan att beakta dessa lärors själva natur och de väsentliga skillnader som föreligger mellan dem och allt som i dag benämnes ”vetenskap” och ”filosofi” och som sårar dessa senare från de förra med en verklig avgrund. Antingen måste de som förfar på detta sätt med nödvändighet helt förvanska dessa läror genom att förenkla dem och låta endast deras ytligaste innebörd framträda eller är deras strävan fullständigt oberättigad. I varje fall föreligger här ett den moderna andans inträngande till och med i det som den definitionsmässigt står radikalt emot, och det är inte svårt att förstå vilken upplösande inverkan detta kan få också utan deras vetskap, vilka ofta i god tro och utan bestämd avsikt gör sig till redskap för ett dylikt inträngande. Den religiösa lärans förfall i Västerlandet och den totala förlusten av den motsvarande esoterismen visar tillräckligt vad resultatet kan bli, om ett dylikt synsätt en dag blir allmänt rådande också i Österlandet. Häri ligger en fara, som är nog allvarlig för att man skall utfärda en varning medan tid ännu är.

Men det otroligaste är det huvudargument dessa ”propagandister” av en ny sort lägger fram för att motivera sin inställning. En av dem skrev nyligen att det visserligen var så förr att spridningen av viss kunskap var ålagd vissa restriktioner men att man inte behöver ta någon hänsyn till dylikt i dag, ty (och vi citerar nu detta uttalande ordagrant för att ingen skall kunna misstänka oss för att överdriva) ”den genomsnittliga kulturnivån har höjts och intellekten [originalet har ”les esprits”, ö.a.] är beredda att mottaga undervisningen i dess helhet”. Här framträder med all önskvärd tydlighet sammanblandningen med den profana undervisningen, betecknad med termen ”kultur”, som i våra dagar blivit ett av de vanligaste orden. Detta är något som icke har det minsta att göra med vare sig den traditionella undervisningen eller förmågan att mottaga den. Liksom för övrigt ”genomsnittsnivåns” föregivna höjande har den intellektuella elitens försvinnande till ofrånkomligt motstycke, kan man nog säga att denna ”kultur” står för raka motsatsen till en förberedelse för det som det handlar om. Dessutom undrar man hur en hindu (ty det är en hindu, som vi här citerar) kan vara fullständigt okunnig om på vilken punkt i *Kali Yuga* vi för närvarande befinner oss, när han till och med säger att ”den tid är nu inne, när *Vedântas* hela system kan framläggas offentligt”, då ju den minsta kännedom om de cykliska lagarna tvärtom gör det nödvändigt säga att tiden är mindre gynn-

sam nu än någonsin. Om *Vedânta* aldrig kunnat läggas ”inom räckhåll för gemene man”, för vilken den för övrigt aldrig varit ämnad, är det förvisso icke i dag man skall kunna göra det, ty det är blott alltför uppenbart att ”gemene man” aldrig varit så fullständigt oförstående. För övrigt är just därför sanningen den att allt som utgör en verkligt djup traditionell kunskap och som därigenom motsvarar det som en ”heltäckande undervisning” måste innebära (ty om uttrycket ”heltäckande undervisning verkligen betyder något, bör även den i egentlig mening initiatiska undervisningen ingå däri), blir alltmer svårtillgängligt, och det överallt. Såsom den moderna och profana andan tränger sig på alltmer, är det mycket klart att det inte kan vara annorlunda. Hur kan man då vara så okunnig om verkligheten att man hävdar raka motsatsen och med ett sådant sinneslugn, som uttalade man den självklaraste sanning?

Icke mindre besynnerliga är de särskilda skäl man gör gällande i det fall vi anför såsom typiskt exempel att ”belysa” en viss mentalitet för att förklara det särskilda intresse som för närvarande kan finnas för att sprida vedântisk undervisning: man hänvisar i detta avseende framför allt till ”samhällsideernas och de politiska inrättningarnas utveckling”. Även om det är en ”utveckling” (och då måste i alla händelser preciseras i vilket avseende), är det ytterligare en sak, som icke har något med förståelsen av en metafysisk lära att göra, liksom icke heller spridningen av profan undervisning har det. Det räcker för övrigt med att i vilket orientaliskt land som helst se hur de politiska intressena, där de införts, skadar kunskapen om de traditionella sanningarna för att man skall inse att det vore mer befogat att tala om en oförenlighet, åtminstone i sak, än om en möjlig samstämmighet mellan dessa två ”utvecklingar”. Vi ser sannerligen inte alls vilket samband ”samhällslivet” i den rent profana mening, vari de moderna uppfattar det, skulle kunna ha med andligheten, för vilken den endast reser hinder. Ett sådant samband har det däremot tydligt, när det ingår i en traditionell civilisation, men det är just den moderna andan, som har förstört dessa eller inriktar sig på att förstöra dem, där de alltjämt lever kvar. Vad kan man då vänta sig av en ”utveckling”, vars mest utmärkande drag är att egentligen stå i strid med all andlighet?

Samme författare anför ännu ett skäl: ”För övrigt,” säger han, ”är det med *Vedânta* som med vetenskapens sanningar. Idag finns det inte längre några vetenskapliga hemligheter. Vetenskapen tvekar inte att offentliggöra de senaste upptäckterna.” I själva verket är denna profana vetenskap gjord endast för den ”stora allmänheten”, och alltsedan dess uppkomst är detta i det hela taget dess existensberättigande. Det är alltför tydligt att den i verkligheten ej är något utöver vad den synes vara, då den ju – vi kan inte säga ”av princip” utan snarare ”av principlöshet” – uteslutande rör sig på ytan av tingen. Förvisso finns däri ingenting som är värt att hålla hemligt eller rättare sagt som förtjänar att förbehållas för en elits bruk, och för övrigt skulle denna elit inte behöva det. Man frågar sig blott: Vilken jämförelse kan man väl vilja göra mellan den profana vetenskapens föregivna sanningar och ”senaste upptäckter” och den undervisning som erhålls av en lära såsom *Vedânta* eller av varje annan traditionell lära, också av det mest yttre slag? Det är alltid denna sammanblandning, och det är tillåtet att fråga sig i vad mån någon, som så envist gör sig skyldig till den, kan ha förståelse för den lära han vill undervisa i. Mellan den traditionella andan och den moderna andan kan det i verkligheten icke finnas någon sammanjämkning, och varje eftergift, som göres åt den sistnämnda, är naturligtvis på den förstnämndas bekostnad, emedan den moderna andan i grund och botten enbart är själva negationen av allt som den traditionella andan utgör.

Sanningen är den att denna moderna anda hos alla dem, som i någon grad är anfäktade därav, medför ett sannskyldigt hat till hemligheten och allt som nära eller avlägset liknar den på vilket område det vara månne. Och vi utnyttjar detta tillfälle för att förklara oss tydligt i denna fråga. Strängt taget kan man inte ens säga att det är farligt att ”popularisera” läroarna, åtminstone inte så länge det gäller deras teoretiska sida enbart. Snarare torde det endast vara meningslöst, även om det vore möjligt. Men i verkligheten motstår ett visst slags sanningar genom själva sin natur all ”popularisering”. Hur klart man än framlägger dem (givetvis

förutsatt att man framlägger dem såsom de är i sin verkliga betydelse och utan att låta dem underkastas någon förvanskning), är det inga andra som förstår dem än de som är kvalificerade att förstå dem, medan de för de övriga är som om de icke existerade. Här talar vi inte om "förverkligandet" och om dess egna medel, ty i detta avseende finns absolut intet som skulle kunna ha något verkligt värde annat än inom en regelrätt initiatisk organisation. Men från teoretisk synpunkt kan ett förbehåll vara berättigat endast med hänsynstaganden till lägligheten, alltså rena tillfällighetsskäl, vilket inte nödvändigtvis betyder att de är faktiskt försumbara. I grund och botten är det så att den verkliga hemligheten, som för övrigt är den enda som aldrig någonsin kan röjas, ligger uteslutande i det som icke kan uttryckas och som just därigenom icke kan förmedlas. Med nödvändighet finns det något utsägligt i varje sanning av transcendent slag. Det är i detta, som den initiatiska hemlighetens djupa innebörd väsentligen, i verkligheten ligger. Ingen som helst yttre hemlighet kan ha annat värde än det av en bild eller symbol av den initiatiska och ibland även värdet av en "disciplin", som kan vara av en viss nytta. Men detta är givetvis sådana ting, vilkas innebörd och vikt fullständigt undandrar sig den moderna mentaliteten och inför vilka oförståelsen alldeles naturligt ger upphov till fientlighet. Dessutom känner det vulgära alltid ett slags instinktiv rädsla för allt som det inte förstår, och rädslan väcker alltför lätt hatet, också när man samtidigt anstränger sig att fly undan det genom att helt sonika förneka den sanning man inte förstår. Det finns för resten förnekanden, som liknar riktiga ursinnesvrål, som till exempel sådana som de så kallade "fritänkarna" utstöter mot allt som har med religion att göra.

Den moderna mentaliteten är således så funtad att den icke kan tåla någon hemlighet och icke ens något förbehåll. Eftersom den för övrigt är okunnig om orsakerna till dylika företeelser, synes dessa för den endast vara "privilegier" beviljade till somligas fördel, och den kan icke heller fördraga någon överlägsenhet. Om man skulle företaga sig att förklara för den att dessa så kallade privilegier i verkligheten har sin grund i varelsernas egen natur, vore detta spilld möda, ty det är just detta som dess "jämlighetssträvan" envist förnekar. Icke endast tilltror den sig, för övrigt oriktigt, att avskaffa varje "mysterium" med sin uteslutande "rationella" och "för alla tillgängliga" vetenskap och filosofi, utan denna fasa för "mysteriet" går på alla områden så långt att den nått ända in i det som man överenskommit om att kalla det "vanliga livet". Dock skulle en värld, där allt hade blivit "offentligt", äga en i egentlig mening ohygglig karaktär. Vi säger "hade blivit", ty dit har vi faktiskt trots allt ännu inte helt och hållet kommit, och kanske blir det aldrig fullständigt genomförbart, ty det handlar också här om ett "gränsvärde". Men det är ostridigt att man från alla håll siktar på att erhålla ett dylikt resultat, och man kan i detta avseende märka att åtskilliga av "demokratins" skenbara motståndare i det hela taget blott drar ut dess följder så långt det går, då de ju i grund och botten är lika genomsyrade av den moderna andan som de vilka de vill sätta sig emot. För att få människorna att leva helt och hållet "offentligt" nöjer man sig inte med att samla dem i "massor" vid varje tillfälle och under vad slags förevändning som helst. Man vill dessutom få dem att bosätta sig icke endast i "bikupor", som vi tidigare sade, utan bokstavligen i "glaskupor", för övrigt så inrättade att de måste intaga sina måltider "gemensamt". De människor, som låter sig infogas i en dylik tillvaro, har sannerligen sjunkit ned till "undermännisklig" nivå, till den nivå där insekter som bin och myror lever. För övrigt bemödar man sig med alla medel att "dressera" dem till att sinsemellan inte skilja sig mera åt än vad dessa djurarters individer gör, eller kanske ännu mindre.

Emedan vi icke alls har för avsikt att närmare ingå på vissa "framtidsutsikter", som måhända blott vore alltför lättvindiga och även alltför snabbt skulle överträffas av händelsernas gång, skall vi inte utbreda oss mer i detta ämne. Det räcker för oss i det hela taget att med denna framställning om det tillstånd sakerna nu har nått ha markerat den tendens som de inte kan undgå att fortsätta följa, åtminstone ännu en viss tid. Hatet till hemligheten är till sist endast en av de former, vari uppenbaras hatet till allt som överträffar "genomsnittet" och även

till allt som avviker från den enhetlighet man vill påtvinga alla. Och likväl finns i den moderna världen själv en hemlighet, som är bättre vaktad än varje annan. Det är hemligheten om det fruktansvärda suggestionsföretag, som har frambragt och vidmakthåller den nuvarande mentaliteten och som har inrättat denna och, skulle man kunna säga, ”tillverkat” den på ett sådant sätt att denna mentalitet måste förneka att detta finns och även att det är möjligt och som förvisso nog är det bästa medlet och ett sannerligen med ”diabolisk” skicklighet uttänkt medel, för att denna hemlighet aldrig skall kunna uppdagas.

Ovanstående text utgör kapitel XII av René Guénons bok *Kvantitetens herravälde och tidens tecken*. Boken är en översättning från franskan av Lars Adelskogh. Originalets titel är *Le Règne de la Quantité et les Signes des Temps*. Svenska översättningen © Lars Adelskogh 2013. Eftertryck eller annan återpublicering, helt eller delvis, såsom elektronisk text på internet eller på annat sätt, förbjudes.